

SOCIAL- OCH MILJÖUTSKOTTETS BETÄN- KANDE

En rådgivningsbyrå för ålderspensionärer

1995-96

nr 9

HM nr 38

SAMMANFATTNING

Motionen

Ltl Barbro Sundback m.fl. föreslår att lagtinget hemställer hos landskapsstyrelsen om att en rådgivningsbyrå för ålderspensionärer inrättas inom ramen för ÅHS verksamhet.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att motionen förkastas.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Utskottet konstaterar att det i landskapet redan förekommer pensionärsrådgivning som delvis motsvarar den i motionen efterlysta rådgivningen. Röda korsets Ålandsdistrikt bedriver sedan 1991 pensionärshälsorådgivning tre dagar per vecka. Den deltidsanställda pensionärsrådgivaren har mottagning utan tidsbeställning och gör därtill i viss utsträckning hembesök. Det årliga antalet besök uppgår till ca 900 och besöken är kostnadsfria. Pensionärshälsorådgivningen utgör ett komplement till hälso- och sjukvården och fyller till stor del en social funktion. Pensionärsrådgivaren är vidare koordinator för den s.k. frivilliga väntjänsten och kan därför vid behov förmedla kontakt till någon av de 45-50 frivilliga som deltar i verksamheten.

Utskottet har vidare kunnat konstatera att de hälsovårdare som är verksamma inom ramen för Ålands hälso- och sjukvårds verksamhet på landsbygden i praktiken ofta fungerar även som pensionärsrådgivare. Tröskeln för att söka upp hälsovårdaren upplevs många gånger lägre än för att uppsöka läkare och kontakter tas även då det inte är fråga om egentlig hälso- eller sjukvård. I Mariehamn finns ännu inte någon direkt motsvarighet till hälsovårdarna på landsbygden men den allmänna utvecklingen inom primärvården går från specialisering till integrering såväl inom hälso- och sjukvården som mellan å ena sidan hälso- och sjukvården och å andra sidan socialvården. Mera "all-round" personal är således att vänta även i Mariehamn.

Enligt vad utskottet fått erfara visar erfarenheterna från andra håll där försök med speciell pensionärsrådgivning bedrivits inom ramen för den allmänna hälso- och sjukvården, att det är svårt att nå de pensionärer som är i störst behov av rådgivning och att rådgivningen lätt tenderar att bli en mottagning för mindre sjukdomar istället för en förebyggande verksamhet. En särskild byrå för pensionärsrådgivning kan, enligt

utskottets åsikt, därtill även medföra risk för att pensionärerna som grupp upplever sig utpekade och i särskilt behov av rådgivning.

Utskottet konstaterar vidare att Mariehamns pensionärsförening och dess underavdelningar i Eckerö och Lemland, bedriver aktiv verksamhet riktad till pensionärer. Från pensionärsföreningens sida anser man sig ha en stor uppgift att fylla i fråga om de pensionärer som inte visar aktivitet men anser samtidigt att tillräckliga resurser för en sådan uppsökande verksamhet inte föreligger i dagens läge.

Utskottet delar i princip motionärernas syn på behovet av insatser i syfte att aktivera och öka möjligheterna till sociala kontakter för den växande gruppen ålderspensionärer. Genom sådana förebyggande insatser förbättras pensionärernas livssituation och på sikt kan därtill behovet av kostnadskrävande vårdinsatser minskas. Utskottet förhåller sig dock tveksamt till att just inom ramen för ÅHS-versamheten inrätta en rådgivningsbyrå för pensionärer och anser att landskapsstyrelsen istället bör uppmuntra till samarbete mellan befintliga organisationer och myndigheter samt till åtgärder som syftar till att bereda ålderspensionärerna bättre möjligheter till information och aktiviteter. Utskottet har här speciellt pensionärsföreningen i åtanke men anser även att man inom hälso- och sjukvården bör överväga att mer aktivt erbjuda hälsokontroller för pensionärer utan att för den skull inrätta en särskild rådgivningsbyrå. Projekt i likhet med det s.k. hjärtriskprojekt som bedrivs inom ramen för Folkhälsans verksamhet kan enligt utskottets mening utvidgas till att omfatta också ålderspensionärer.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 17 april 1996 inbegärt social- och miljöutskottets yttrande över motionen.

Utskottet har i ärendet hört Röda korsets pensionärshälsorådgivare Britta Gustafsson, primärvårdschefen Stefan Björkbom samt representanterna för Mariehamns pensionärsförening Brita Fredriksson, Gun Sjöström, Per-Åke Mattsson och Paul Karlsson.

Ledamoten Beijar har inte omfattat utskottets förslag och fogar reservation till betänkandet.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Olof Erland, ledamöterna Beijar, Pehrsson och Mattsson samt ersättaren Söderholm.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget förkastar hem-
ställningsmotion nr 38/1995-96.

Mariehamn den 23 oktober 1996

Ordförande

Olof Erland

Sekreterare

Susanne Eriksson

RESERVATION

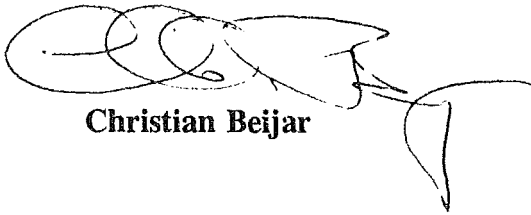
Undertecknad reserverar sig mot utskottsmajoritetens beslut att inte godkänna hemställningsmotionen för inrättande av en rådgivningsbyrå för ålderspensionärer.

Det är viktigt att uppmärksamma behovet av samhällsinsatser i förebyggande syfte för ålderspensionärer samt upprätthållande av regelbunden kontakt med pensionärer för att beakta deras hälsa och sociala aktivitet. Därför anser undertecknad det angeläget att ÅHS bör satsa på ålderspensionärernas service.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag

att Lagtinget hos landskapsstyrelsen hemställer om att en rådgivningsbyrå för ålderspensionärer inrättas inom ÅHS:s verksamhet.

Mariehamn den 4 november 1996

Christian Beijar